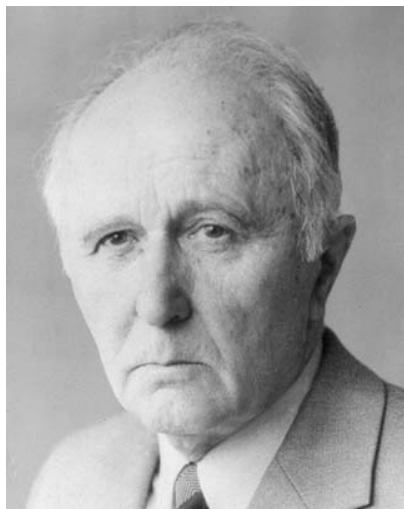

ПАСІЧНИК Митрофан Васильович (04(17). 06. 1912, с. Жирківка Костянтиноградського пов. Полтавської губ., нині Полтавського р-ну Полтавської обл. — 08. 11. 1996, Київ) — фізик. Доктор фізико-математичних наук (1956), професор (1957), академік НАНУ (1961). Заслужений діяч науки УРСР (1963). Учасник 2-ї світової війни. Державні та бойові нагороди СРСР. Закінчив Полтавський інститут соціального виховання (1931), де 1931—32 й працював. 1935—40, 1946—70 — в Інституті фізики АН УРСР: 1949—70 — завідувач відділу ядерної фізики, 1949—65 — директор; 1970—73 — засновник і директор, 1973—87 — завідувач відділу ядерної фізики, 1987—96 — радник при дирекції Інституту ядерних досліджень НАНУ (обидва — Київ); 1940—41 — проректор і завідувач кафедри експериментальної фізики Чернівецького університету; за сумісництвом 1947—61 — завідувач кафедри ядерної фізики Київського університету. Основні праці присвячені вивченню взаємодії нейтронів з атомними ядрами. Встановив, що антикорозійна стійкість чавунів зумовлена створенням на їх поверхні тонкого шару бетатредимиту; виявив ефект оболонок у перерізах непружного розсіяння швидких нейтронів з ядрами; відкрив ізотопний ефект у кутових розподілах протоні, пружно й непружно розсіяних ядрами; встановив

оболонкові та ізотопні ефекти за високих енергій збудження; виявив нову ядерну оболонку в ядрах з числом нейтронів близько 100. Під його керівництвом споруджено циклотрон У-120, два електростатичні пришвидшувачі, атомний реактор ВВР-М, розпочато будівництво ізохорного циклотрона У-240. Працював над проблемами торієвого паливного циклу, розробленням фізичних основ торієвих реакторів-брідерів. П. встановив, що аварія на ЧАЕС зумовлена особливостями реактивності реактора РБМК та запропонував заходи щодо усунення його недоліків.

Основні праці

Вопросы нейтронной физики средних энергий. К., 1962; Нейтронная физика. К., 1969; Ядра и радиационная стойкость конструкционных материалов. К., 1978 (співавт.); Быстрые нейтроны // Очерки по истории развития ядерной физики в СССР (К 50-летию расщепления атомного ядра). К., 1982 (співавт.); Энергетические зависимости сечений рассеяния быстрых нейтронов ядрами ^{50}Cr и ^{54}Cr // Атомная энергия. 1985. Т. 58, вып. 2 (співавт.); Про причини Чорнобильської катастрофи: ядерно-фізичні аспекти // Доп. АНУ. 1992. № 6; Уроки Чернобыля и возможные пути к безопасной атомной энергетике // Там само. 1994. № 1.

Рекомендована література

1. Академік НАН України Митрофан Васильович Пасічник: (До 90-річчя з дня народж.). К., 2002;
2. Життєвий та творчий шлях академіка НАН України М. В. Пасічника: (До 100-річчя з дня народж.). К., 2012;
3. Вишневський І. М., Слісенко В. І. та ін. Засновник вітчизняної школи з нейтронної фізики: (До 100-річчя з дня народж. акад. НАНУ М. В. Пасічника) // Вісн. НАНУ. 2012. № 6;
4. Митрофан Пасічник: від робфаку до АН УРСР // Фізика. 2016. № 6.

В. І. Слісенко

Бібліографічний опис:

Пасічник Митрофан Васильович / В. І. Слісенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-882736>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).